

Asia: VN/7047/2020

Luonnos asetukseksi ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin myönnettävästä valtionavustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentitne asiasta:

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta. Rahoituksella voidaan tukea ja edistää kansallisesti toimivien ratkaisuiden kehittämistä ravinteiden kierrätykseen, joten pidämme tarpeellisena ja tärkeänä mahdollisuutta tukea ravinteiden kierrätyshankkeita valtionavustuksella.

Lausuntonne luonnoksista asetukseksi ja perustelumuistosta:

Pykälä 4

Pykälän neljä kuvaus avustettavista hankkeista ottaa hyvin huomioon vesiensuojelun ja ravinteiden kierrätyksen päämäärät. Orgaanisen aineksen merkitys peltomaan hyvään kuntoon ja edelleen ravinteiden kestävään hyödyntämiseen on ollut paljon viime aikoina esillä. Onkin kannatettavaa, että pykälän neljä kohdassa kaksi on otettu huomioon sekä ravinteiden että orgaanisen aineen talteenotto ja kierrättäminen. Riskien arvioinnilla ja hallinnalla on kierrätyksen edistämisessä tärkeä rooli, joten pidämme hyvänä myös tämän näkökohdan esiin nostamista kohdassa kolme.

Vesilaitosyhdistys pitää hyvänä menettelyä, jossa rahoitushaun yhteydessä kuvataan avustettaville hankkeille asetetut tavoitteet ja päämäärät selkeästi ja tarvittaessa melko yksityiskohtaisestikin. Sen sijaan asetuksessa rahoitettavien hankkeiden kuvaus voi olla hyvin yleisellä tasolla, kuten on ehdotettukin.

Pykälä 6

Pykälässä 6 valtion virastot ja laitokset on rajattu avustuksen ulkopuolelle. Valtion tutkimuslaitoksissa on kuitenkin ravinteiden kierrätykseen liittyvää erityisasiantuntemusta, joten avustuksen rajaus tältä osin voi heikentää hankkeiden laatua eikä edistä tiedon jakamista ja eri tahojen välistä yhteistyötä. Ehdotammekin, että asetusta muutetaan tältä osin siten, että valtion tutkimuslaitokset voivat olla mukana päähakijan rinnalla yhteistyötahona tai palvelun tuottajana.

Pykälä 8

Asetuksen perusteluissa todetaan, että avustettavassa hankkeessa voi syntyä kustannuksia vain hankkeen toteuttamisen aikana siitä lähtien, kun ELY-keskus on tehnyt hanketta koskevan valtionavustuspäätöksen. Aikaisemmin syntyneitä kustannuksia ei voi laskuttaa hankkeelta eikä laskea avustushankkeen omarahoitusosuuteen. Tämä asia on syytä kirjata asetukseen selvästi siten, että asia on avustuksen hakijalla selkeästi tiedossa.

Vaihtoehtoisesti on syytä harkita, että myös aikaisemmin syntyneitä kustannuksia voi laskuttaa hankkeelta. Käytännössä tiukka rajausta kustannusten hyväksymisestä voi aiheuttaa hankkeiden toteutukseen tarpeetonta viivettä.

Perustelumuiotio

Perustelumuiotiossa on todettu seuraavaa ”Ravinteiden kiertoon saattaminen merkitsee vesiin päätyvien ravinnevirtojen sulkemista. Käytännössä se tarkoittaa ravinteiden poistamista ja talteen ottoa jätevesistä tai muista jätemateriaaleista, joista ne muuten ajautuisivat lopulta vesiin aiheuttamaan kielteisiä rehevöitymisvaikutuksia.” Edellä mainittua kuvausta on syytä vielä muokata siten että määritelmä tuo paremmin esiin tavoitteen ravinteiden kestävästä hyödyntämisestä. Esimerkiksi Ravinteet kiertoon sivustolla ravinteiden kierrätystä on kuvattu seuraavasti: ”Ravinteiden kierrätys tarkoittaa esimerkiksi lannan, puhdistamolietteen, biojätteen ja muiden biomassojen käsittelyä niin, että niiden sisältämät hyödylliset ravinteet - erityisesti fosfori ja typpi - saadaan kiertoon ja hyödynnettyä, esimerkiksi lannoitteena.” Lähde: <https://mmm.fi/ravinteetkiertoon>

Pykälän 4 kohdassa 2 avustuskelpoisiksi hankkeiksi todetaan hankkeet, ”joissa parannetaan sivuvirtojen, jätevesien ja puhdistamolietteiden laatua ja käsittelymenetelmiä ravinteiden ja orgaanisen aineen talteenottamiseksi ja kierrättämiseksi.” Perustelumuiotiossa todetaan, että ”sivuvirtojen, jätevesien ja puhdistamolietteiden laadun parantaminen voidaan tehdä ravinteiden talteen ottona ilman haitta-aineita tai haitta-aineita vähentävillä tai poistavilla käsittelymenetelmillä. Laadun parantaminen voisi tapahtua myös toimintasymbiooseissa, jossa yhden toimijan sivuvirtaa, jätettä tai hyödykeylimäärää käyttää toinen toimija raaka-aineena tai hyödykkeenä kierrätysravinteiden tuotantoprosesseissa ja toiminnan tukiprosesseissa.” Perustelumuiotiossa mainitut toimenpiteet ovat relevantteja. Laadun parantamista ei kuitenkaan ole syytä rajata vain edellä esitettyihin toimenpiteisiin, vaan laadun parantaminen voi olla myös muuta kehitystyötä, joilla esimerkiksi kierrätyslannoitevalmisteista jalostetaan helpommin käytettäviä tai kuljetettavia, ravinnesuhteiltaan optimaalisempia tai muilta ominaisuuksiltaan käyttäjien tarpeita paremmin vastaavia taikka muuten varmistetaan lopputuotteen korkea laatu ja näin toimien edistetään kierrätystä. Perustelumuiotiota on tältä osin syytä muokata.

Toivikko Saijariina
Suomen Vesilaitosyhdistys ry